

Редакція:

(повне найменування підприємства із зазначенням підпорядкованості)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ _____

(посада роботодавця і

найменування підприємства)

_____ № _____

(число, місяць, рік)

ІНСТРУКЦІЯ

З ОХОРОНИ ПРАЦІ № _____

ДЛЯ СЛЮСАРЯ МЕХАНОСКЛАДАЛЬНИХ РОБІТ

1. Загальні положення

1.1. Дія інструкції поширюється на всі підрозділи підприємства.

1.2. Інструкція розроблена на основі ДНАОП 0.00-8.03-93 "Порядок опрацювання та затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві", ДНАОП 0.00-4.15-98 "Положення про розробку інструкцій з охорони праці", ДНАОП 0.00-4.12-99 "Типове положення про навчання з питань охорони праці".

1.3. За даною інструкцією слюсар механоскладальних робіт (далі - слюсар) інструктується перед початком роботи (первинний інструктаж), а потім через кожні 6 місяців (повторний інструктаж).

Результати інструктажу заносяться до «Журналу реєстрації інструктажів з питань охорони праці», в журналі після проходження інструктажу повинні бути підписи особи, яка інструктує, та слюсаря.

1.4. Власник повинен застрахувати слюсаря від нещасних випадків та професійних захворювань.

В разі пошкодження здоров'я слюсаря з вини власника, він (слюсар) має право на відшкодування заподіяної йому шкоди.

1.5. За невиконання даної інструкції слюсар несе дисциплінарну, матеріальну, адміністративну та кримінальну відповідальність.

1.6. До роботи слюсарем допускаються особи віком не молодше 18 років, які мають посвідчення на право робіт, пройшли медичне обстеження, вступний інструктаж з охорони праці, інструктаж на робочому місці та інструктаж по пожежній безпеці.

1.7. Слюсар повинен:

1.7.1. Виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку.

1.7.2. Бути уважним до сигналів транспорту, що рухається.

1.7.3. Ходити по тротуарах, доріжках, переходах, спеціально призначених для цього, тримаючись правого боку.

1.7.4. Не торкатись електрообладнання, клем та електродроту, арматури загального освітлення, не відкривати дверці електрошаф.

1.7.5. Не включати і не зупиняти (крім аварійних випадків) машини, верстати та механізми, робота на яких не доручена йому адміністрацією.

1.7.6. Не проходити і не стояти під піднятим вантажем

1.7.7. Виконувати тільки ту роботу, яка доручена керівником та по якій він проінструктований.

1.7.8. Не допускати сторонніх осіб на своє робоче місце.

1.7.9. Не захаращувати робоче місце.

1.7.10. Не виконувати вказівки, які суперечать правилам охорони праці.

1.7.11. Вміти надавати першу медичну допомогу потерпілим від нещасних випадків.

1.7.12. Вміти користуватись первинними засобами пожежегасіння.

1.7.13. Пам'ятати про особисту відповідальність за виконання правил охорони праці та безпеку товаришів по роботі.

1.8. Основні небезпечні та шкідливі виробничі фактори, які діють на слюсаря:

1.8.1. Рухомі машини, механізми, незахищені рухомі частини виробничого устаткування; вироби, заготовки, матеріали, що переміщуються.

1.8.2. Захаращеність робочих місць інструментом, пристосуванням, матеріалами, деталями.

1.8.3. Відсутність спеціальних пристроїв, інструменту та обладнання для виконання робіт відповідно прийнятій технології.

1.8.4. Незахищені струмоведучі частини електрообладнання (електроустановок).

1.8.5. Недостатня освітленість робочої зони.

1.8.6. Шкідливі компоненти в складі застосовуваних матеріалів, які діють на працюючого через шкіряний покрив, дихальні шляхи, шлункову систему та слизові оболонки органів зору та дихання.

1.8.7. Падіння вивішених частин обладнання.

1.8.8. Несправність інструмента, обладнання, пристосувань.

1.8.9. Падіння деталей, вузлів, агрегатів, інструменту.

1.8.10. Падіння з висоти.

1.8.11. Термічні фактори (пожежі при митті деталей, вузлів, агрегатів).

1.8.12. Осколки металу, що відлітають при рубці металу.

1.8.13. Наявність у повітрі робочої зони шкідливих речовин.

1.8.14. Знижена температура повітря у холодний період року.

1.9. Слюсарю згідно з діючими нормами видається безкоштовно спецодяг: костюм бавовняний, рукавиці комбіновані; при роботі взимку на повітрі додатково - куртка та брюки бавовняні на теплій підкладці.

1.10. Ручні інструменти (молотки, зубила, пробійники тощо) не повинні мати:

1.10.1. На робочих поверхнях пошкоджень (вибоїн, відколів).

1.10.2. На бокових гранях у місцях затискання їх рукою задирок та гострих ребер.

1.10.3. На дерев'яних поверхнях ручок сучків, задирок, тріщин. Поверхня повинна бути гладкою.

1.10.4. Наклепів та перегартованих робочих поверхонь.

1.11. Молотки та кувалди повинні бути надійно насаджені на дерев'яні ручки і щільно заклинені м'якими, сталевими зайоршеними клинами.

1.12. Ручки молотків та кувалд повинні бути виготовлені з твердих та в'язких порід сухого дерева і насаджені під прямим кутом по відношенню до вісі бойка. Виготовлення ручок з м'яких та товстошарових порід дерева забороняється.

1.13. Ручка повинна бути прямою, овального перерізу з незначним стовщенням до її вільного кінця.

Довжина ручок слюсарних молотків повинна бути в межах 300-400 мм у залежності від ваги.

1.14. Всі інструменти, що мають загострені кінці для насаджування рукояток (напилки, викрутки, стамески тощо), повинні мати ручки, що відповідають розмірам інструменту, з бандажними кільцями.

1.15. Зубила повинні бути довжиною не менше 150 мм, а відтягнена частина зубила - 60-70 мм. Різальна частина зубила повинна мати пряму або злегка випуклу лінію.

1.16. Слюсарні лещата повинні бути у повній справності, міцно захоплювати виріб, що затискається, і мати на губках неспрацьовану насічку.

1.17. Гайкові ключі повинні відповідати розмірам гайок та головок болтів і не мати тріщин та забоїн, площини зіва ключів повинні бути паралельними і не повинні бути закатаними.

Розвідні ключі не повинні бути ослабленими у рухомих частинах.

1.18. Лезо викруток повинно за товщиною відповідати ширині шліца в головці гвинта.

1.19. Зенкера, свердла і тому подібний вставний інструмент повинні бути правильно заточені і не мати тріщин, вибоїн, задирок та інших дефектів.

1.20. Хвостовики цього інструменту не повинні мати нерівностей, скосів, тріщин та інших пошкоджень, повинні бути міцно пригнаними і правильно центрованими.

1.21. Робочий пусковий механізм на ручних пневматичних машинах (інструментах) повинен бути:

1.21.1. Розташований так, щоб виключити можливість випадкового включення.

1.21.2. Улаштований так, щоб при знятті тиску від руки оператора автоматично закривався пневматичний впускний клапан.

1.22. Приєднання шлангів до пневматичного інструменту вхідного штуцера роздавального трубопроводу та з'єднання шлангів між собою повинно бути міцним і здійснюватись тільки за допомогою штуцерів або ніпелів із справною різьбою (кільцевими виточками) та стяжних хомутиків.

1.23. Ручні електричні машини (інструмент) підлягають періодичній перевірці не менше одного разу на 6 місяців.

1.24. У конструкції ручного механізованого інструменту масою понад 5 кг повинен бути передбачений пристрій для його підвішування та перенесення.

1.25. Для живлення світильників місцевого стаціонарного освітлення з лампами розжарювання повинна застосовуватися напруга: в приміщеннях без підвищеної безпеки - не вище 220 В, а в приміщеннях з підвищеною небезпекою і особливо небезпечних - не вище 42 В.

1.26. Світильники з люмінесцентними лампами напругою 127-200 В допускається застосовувати для місцевого освітлення за умов недоступності їх струмопровідних частин для випадкового дотику.

1.27. Освітлювальна арматура і вимикачі повинні мати електро- і гідроізоляцію.

1.28. Світильники слід закривати склом і огорожувати захисною решіткою, металевий корпус світильника слід заземлити.

1.29. Для живлення переносних світильників у приміщеннях з підвищеною небезпекою і особливо небезпечних використовують напругу не вище 42 В.

1.30. При наявності особливо несприятливих умов, коли небезпека ураження електрострумом посилюється тісністю, незручністю, дотиком з заземленими поверхнями (робота в котлах, ємностях тощо), для живлення переносних світильників використовується напруга не вище 12 В.

1.31. Для перенесення інструменту слід використовувати сумки або спеціальні ящики. Гострі частини інструменту повинні бути захищені чохлами або обгорнуті.

1.32. При роботі з пневмо- і електроінструментом, вантажопідіймальними машинами слюсар повинен бути навчений по безпечній роботі з ними, проінструктований і мати відповідне посвідчення.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Отримати завдання від керівника робіт.

2.2. Привести до ладу спецодяг, застібнути або обв'язати рукава, заправити одяг таким чином, щоб кінці його не розвіювались.

2.3. Уважно оглянути робоче місце, прибрати все, що заважає роботі.

2.4. Впевнитись у тому, що робоче місце достатньо освітлене, а світло не буде засліплювати очі.

2.5. Робочий інструмент та деталі розташувати в зручному та безпечному для користування порядку.

2.6. Впевнитись у тому, що робочий інструмент, пристосування, обладнання та засоби індивідуального захисту справні і відповідають вимогам охорони праці.

2.7. Під час роботи електро- пневмоінструментом та на верстатах необхідно пройти інструктаж по безпечній роботі з ними.

2.8. При роботі з пневмоінструментом перевірити, щоб ключі-насадки були надійно закріплені штифтами і кільцями. Не допускається їх кріплення шпінтами та дротом.

2.9. Балансир противаги повинен бути закріплений страхувальним тросом до візка монорельса і утримувати підвішений на нього електро- і пневмогайковерт в крайньому верхньому положенні та опускатись при невеликому натискуванні руками.

2.10. Перевірити справність вимикачів гідравлічних скоб, справність проводів і шлангів, справність ручок-скоб, кріплення скоб на підвісних пристосуваннях, надійність шплінтування пальців шарнірів.

2.11. Перевірити справність вантажопідіймальних машин.

2.12. Перевірити справність візка конвеєра та затискних пристосувань.

3. Вимоги безпеки під час виконання роботи

3.1. Виконувати роботи необхідно згідно з технологічною картою на виконання тієї чи іншої роботи.

3.2. Під час роботи з переносним електродрилем, гайковертом, шліфувальною машиною додержуватись інструкції по експлуатації електроінструмента.

3.3. Під час роботи пневматичним інструментом необхідно:

3.3.1. Працювати тільки справним інструментом. Клапани відрегулювати так, щоб вони легко відкривались, при припиненні натиску на правлячий держак швидко закривались і не пропускали повітря в закритому положенні.

3.3.2. Приєднувати шланги до інструмента і роз'єднувати їх з інструментом після виключення подачі повітря. Перед приєднанням до інструмента шланг старанно продути.

3.3.3. Працювати тільки в захисних окулярах.

3.3.4. Користуватись тільки абразивними кругами, одержаними в інструментальній коморі та спеціально призначеними для пневмомашинки.

3.4. Забороняється:

- 3.4.1. Спрямовувати струмінь повітря на себе або на людей, які працюють поруч.
- 3.4.2. Працювати пневмомашинкою при відсутності захисного кожуха над абразивним кругом та наявності уступів, вибоїв, тріщин та стукотіння абразивного круга.
- 3.4.3. Працювати бічною поверхнею абразивного круга.
- 3.4.4. Працювати пневматичним інструментом з приставних драбин.
- 3.5. Несправний інструмент здати в інструментальну комору. Ремонтувати його самому забороняється.
- 3.6. Забороняється здувати стисненим повітрям з верстата чи деталей металеву стружку (ошурки). Для змитання стружки та пилу користуватись волосяною щіткою, перебувати при цьому в захисних окулярах.
- 3.7. При роботі на свердлильному верстаті необхідно:
- 3.7.1. Упорядкувати робочий одяг, надіти головний убір, який щільно облягає голову, і підібрати під нього волосся.
- 3.7.2. Перевірити наявність огороження рухомих частин верстата і справність електропускового пристрою.
- 3.7.3. Точно встановити і надійно закріпити свердло.
- 3.7.4. Закріпити деталі верстатними або ручними лещатами, прихватами, упорами, кріпильними косинцями, болтами.
- 3.8. При роботі на свердлильному верстаті забороняється:
- 3.8.1. Працювати в рукавицях або з пов'язкою на пальцях рук.
- 3.8.2. Тримати деталь в руках і свердлити при перекосі закріпленої деталі.
- 3.8.3. Міняти свердло на ходу верстата.
- 3.8.4. Вимірювати деталь, змащувати верстат на ходу, гальмувати його, торкаючись рукою ремня, патрона, шківа чи втулки для свердла.
- 3.8.5. Гальмувати обертання шпинделя натиском руки на частини верстата чи деталі, що обертаються, а також перевіряти рукою вихід свердла.
- 3.9. При роботі на заточувальному верстаті необхідно надіти захисні окуляри, стояти слід збоку абразивного круга, пуск верстата має бути заблокований із захисним екраном. Зазор між кругом та підручником повинен бути не більше 3 мм. Стежити за тим, щоб підручник був міцно закріплений, абразивний круг - обгороджений захисним кожухом. Правити круг зубилом забороняється.
- 3.10. При роботі з електроінструментом необхідно:
- 3.10.1. Користуватись діелектричними рукавицями та калошами.
- 3.10.2. Стежити за справністю ізоляції та електроінструменту, надійністю кріплення заземлюючого проводу і штепсельної вилки з заземляючим контактом.
- 3.10.3. При перервах у роботі виключати інструмент. Включати електроінструмент у мережу при відсутності спеціального штепсельного з'єднання забороняється.
- 3.11. Працюючи на верстаку, необхідно стежити за тим, щоб поверхня його, оббита листовою сталлю, була гладкою і не мала задирок.
- 3.12. Виконуючи роботу сумісно з декількома особами, узгоджувати свої дії з діями товаришів по роботі.
- 3.13. На розбирально-складальних роботах застосовувати справні знімачі, гайковерти і ключі. Відкручувати гайки за допомогою зубила і молотка забороняється.
- Гайки, які важко відкручуються, змочити гасом, а потім відкрутити ключем.
- 3.14. Розбирання і складання агрегатів виконувати тільки на спеціальних стендах, оснащених пристроями для закріплення.
- 3.15. Перевіряти співвісність отворів при складанні вузлів необхідно за допомогою конусної оправки або бородка.
- Забороняється робити це пальцем.
- 3.16. Під час роботи зубилом або крейцмейселем слід одягнути захисні окуляри і стежити, щоб осколки, які відлітають, і стружка не поранили слюсаря, який працює поруч, і оточуючих.
- Для захисту людей на верстаку мають бути встановлені запобіжні сітки або щити висотою не менше 1 м.
- Пил і ошурки з верстата змитати щіткою.

3.17. Якщо поблизу робочого місця проводяться електрозварювальні роботи, встановити щит (ширму) для захисту очей і обличчя від дії ультрафіолетових променів або одягнути спеціальні захисні окуляри.

3.38. Якщо роботи проводяться поблизу електричних проводів і електроустановок, необхідно вимкнути подавання струму на час роботи.

3.19. Не перебувати під предметами, які вивішені на тросі вантажопідйомного механізму.

3.20. Під час роботи ручною ножівкою слід правильно натягнути полотно, щоб воно не вигиналось та не тремтіло.

Під час розпилювання металу ножівкою необхідно зробити на ньому напилком поглиблення, щоб не зсковзувало полотно.

3.21. Зливати мастила з агрегатів слід тільки у спеціальну тару.

Випадково пролите на підлогу мастило слід негайно засипати тирсою або сухим піском і зібрати у спеціально відведене місце, підлогу витерти насухо.

3.22. Забороняється зберігати на робочому місці легкозаймисті рідини та обтиральний промаслений матеріал.

3.23. При опресуванні вузлів, їх випробуванні на пневматичних пристосуваннях зняття і укладання виробів виконувати тільки при повній нерухомості штока, який знаходиться в верхньому положенні. Неможна поправляти деталі при роботі штока, а також самостійно виконувати налагодження пристосування.

3.24. Під час користування підвісними конвеєрами необхідно бути обережним при зніманні деталей і проштовхуванні пустих підвісок, а також попереджувати про це інших робітників.

Необхідно слідкувати за справністю гаків, кілець, ланок ланцюгів та за правильним зачепленням деталей.

3.25. Деталі необхідно складати в спеціальну тару чи на стелажі.

Якщо укладання здійснюється на підлогу, то укласти деталі необхідно стійко. Висота штабеля повинна бути не більше 1 м.

3.26. Для запобігання вильоту під час роботи на гідравлічних пресах встановлювати деталі, які запресовуються, слід вертикально, без перекосів.

3.27. Гідравлічні скоби при запресовуванні підшипників тримати тільки за ручки.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Прибрати робоче місце. Інструмент і пристрої протерти і скласти їх у відведене для них місце.

4.2. Якщо агрегат залишається на спеціальних підставках, перевірити надійність їх встановлення. Не залишати його висіти на тросі вантажопідйомного механізму.

4.3. Зняти спецодяг, повісити його у спеціально призначене для нього місце.

4.4. Вимити руки і обличчя теплою водою з милом. При можливості прийняти душ.

4.5. Забороняється мити руки в мастилі, бензині, гасі і витирати їх ганчір'ям, забрудненим ошурками, тирсою, стружкою.

4.6. Повідомити керівника робіт про всі недоліки, які мали місце під час роботи.

5. Вимоги безпеки в аварійній ситуації

5.1. Причини, які можуть викликати аварійну ситуацію: ураження електричним струмом, падіння з висоти вивішених агрегатів, вихід з ладу інструмента, устаткування пристроїв, відліт осколків металу, наявність шкідливих речовин в робочій зоні та інше.

5.2. Якщо склалась ситуація, що може призвести до аварії або нещасного випадку, слід негайно припинити роботу, відключити електроенергію, джерело живлення пневмоінструменту. Огородити небезпечну зону. Не допускати в неї сторонніх осіб. Повідомити про те, що сталося, керівника робіт.

5.3. Якщо є потерпілі, надавати їм першу медичну допомогу. При необхідності викликати «швидку медичну допомогу».

5.4. Надання першої медичної допомоги.

5.4.1. Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом.

При ураженні електричним струмом необхідно негайно звільнити потерпілого від дії електричного струму, відключивши електроустановку від джерела живлення, а при неможливості відключення - відтягнути його від струмоведучих частин за одяг або застосувавши підручний ізоляційний матеріал.

При відсутності у потерпілого дихання і пульсу необхідно робити йому штучне дихання і непрямий (зовнішній) масаж серця, звернувши увагу на зіниці. Розширені зіниці свідчать про різке погіршення кровообігу мозку. При такому стані необхідно негайно приступити до оживлення потерпілого і викликати швидку медичку допомогу.

5.4.2. Перша допомога при пораненні.

Для надання першої допомоги при пораненні необхідно розкрити індивідуальний пакет, накласти стерильний перев'язочний матеріал, що міститься у ньому, на рану і зав'язати її бинтом.

Якщо індивідуального пакету якимсь чином не буде, то для перев'язки необхідно використати чисту носову хустинку, чисту полотняну ганчірку тощо. На те місце ганчірки, що приходить безпосередньо на рану, бажано накапати декілька капель настойки йоду, щоб одержати пляму розміром більше рани, а після цього накласти ганчірку на рану. Особливо важливо застосовувати настойку йоду зазначеним чином при забруднених ранах.

5.4.3. Перша допомога при переломах, вивихах, ударах.

При переломах і вивихах кінцівок необхідно пошкоджену кінцівку укріпити шиною, фанерною пластинкою, палицею, картоном або іншим подібним предметом. Пошкоджену руку можна також підвісити за допомогою перев'язки або хустки до шиї і прибинтувати до тулуба.

При передбачуваному переломі черепа (несвідомий стан після удару голови, кровотеча з вух або роту) необхідно прикласти до голови холодний предмет (грілку з льодом або снігом, чи холодною водою) або зробити холодну примочку. При підозрінні перелому хребта необхідно потерпілого покласти на дошку, не підіймаючи його, чи повернути потерпілого на живіт обличчям униз, наглядаючи при цьому, щоб тулуб не перегинався з метою уникнення ушкодження спинного мозку.

При переломі ребер, ознакою якого є біль при диханні, кашлю, чханні, рухах, необхідно туго забинтувати груди чи стягнути їх рушником під час видиху.

5.4.4. Надання першої допомоги при опіках кислотами і лугами.

При попаданні кислоти або лугу на шкіру ушкоджені ділянки необхідно ретельно промити цівкою води на протязі 15-20 хвилин, після цього пошкоджену кислотою поверхню обмити 5%-ним розчином питної соди, а обпечену лугом - 3%-ним розчином борної кислоти або розчином оцтової кислоти.

При попаданні на слизову оболонку очей кислоти або лугу необхідно очі ретельно промити цівкою води протягом 15-20 хвилин, після цього промити 2%-ним розчином питної соди, а при ураженні очей лугом - 2%-ним розчином борної кислоти.

При опіках порожнини рота лугом необхідно полоскати 3%-ним розчином оцтової кислоти або 3%-ним розчином борної кислоти, при опіках кислотою - 5%-ним розчином питної соди.

При попаданні кислоти в дихальні шляхи необхідно дихати розпиленням за допомогою пульверизатора 10%-ним розчином питної соди, при попаданні лугу - розпиленням 3%-ним розчином оцтової кислоти.

5.4.5. Надання першої допомоги при теплових опіках.

При опіках вогнем, паром, гарячими предметами ні в якому разі неможна відкривати пухирі, які утворюються, та перев'язувати опіки бинтом.

При опіках першого ступеня (почервоніння) обпечене місце обробляють ватою, змоченою етиловим спиртом.

При опіках другого ступеня (пухирі) обпечене місце обробляють спиртом, 3%-ним марганцевим розчином або 5%-ним розчином таніну.

При опіках третього ступеня (зруйнування шкіряної тканини) накривають рану стерильною пов'язкою та викликають лікаря.

5.4.6. Перша допомога при кровотечі.

Для того, щоб зупинити кровотечу, необхідно:

- підняти поранену кінцівку вгору;

- кровоточиву рану закрити перев'язочним матеріалом (із пакета), складеним у клубочок, придавити її зверху, не торкаючись самої рани, потримати на протязі 4-5 хвилин; якщо кровотеча зупинилася, то не знімаючи накладеного матеріалу, поверх нього покласти ще одну подушечку з іншого пакета чи кусок вати і забинтувати поранене місце (з деяким натиском);

- при сильній кровотечі, яку не можна зупинити пов'язкою, застосовується здавлювання кровоносних судин, які живлять поранену область, при допомозі згинання кінцівок в суглобах,

а також пальцями, джгутом або закруткою; при великій кровотечі необхідно терміново викликати лікаря.

5.5. Якщо сталася пожежа, приступити до її гасіння наявними засобами пожежегасіння. При необхідності викликати пожежну частину.

5.6. Виконувати всі вказівки керівника робіт по ліквідації аварійної ситуації.

(посада керівника підрозділу (особистий підпис) (прізвище, ініціали)

/організації/- розробника

УЗГОДЖЕНО:

Керівник (спеціаліст)

служби охорони

праці підприємства _____

(особистий підпис) (прізвище, ініціали)

Юрисконсульт _____

(особистий підпис) (прізвище, ініціали)

Головний технолог _____

(особистий підпис) (прізвище, ініціали)